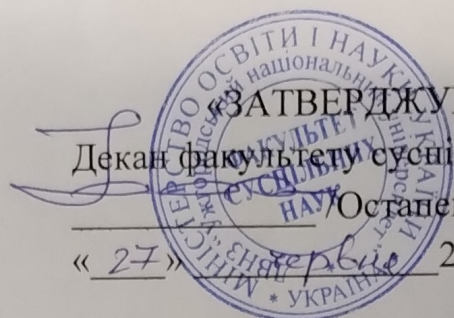

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ СУСПІЛЬНИХ НАУК
Кафедра політології і державного управління

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Дека́н факультету суспільних наук
Остапець Ю.О./
« 27 » серпня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

РЕГІОНАЛЬНІ ПАРТІЇ, РУХИ І ГРУПИ ВПЛИВУ

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	052 Політологія
Освітня програма	Політологія
Статус дисципліни	вибіркова
Мова навчання	українська

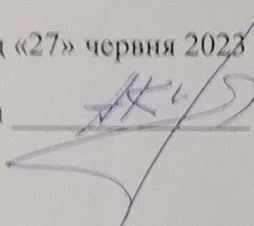
Ужгород 2023

Робоча програма навчальної дисципліни «Регіональні партії, рухи і групи впливу» для здобувачів вищої освіти галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки спеціальності 052 Політологія освітньої програми «Політологія».

Розробник: Червеняк К.Т., кандидат політичних наук, викладач кафедри політології і державного управління.

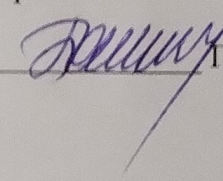
Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри політології і державного управління

протокол № 14 від «27» червня 2023 р.

Завідувач кафедри Ключкович А.Ю.

Схвалено науково-методичною комісією факультету суспільних наук

протокол № 08 від «29» червня 2023 р.

Голова науково-методичної комісії Попадич О.О.

© Червеняк К.Т., 2023 р.

© ДВНЗ «Ужгородський національний університет», 2023 р.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 4	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 120	2-ий	2-ий
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин: для денної форми навчання: 4 аудиторних – 60 самостійної роботи студента – 60	4-ий	4-ий
	Лекції:	
	34	12
	Практичні (семінарські):	
	26	4
Вид підсумкового контролю: залік	Лабораторні:	
	-	-
Форма підсумкового контролю: усна	Самостійна робота:	
	60	104

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «**Регіональні партії, рухи і групи впливу**» є надати студентам теоретичні та практичні знання щодо особливостей формування, структурування і діяльності регіональних політичних партій, рухів і груп впливу в країнах Західної, Центрально-Східної Європи, а також України.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

1) загальних компетентностей:

- знання предметної області та розуміння професійної діяльності (ЗК-01);
- здатність бути критичним і самокритичним (ЗК-03);
- здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя (ЗК-07);
- здатність працювати у міжнародному контексті (ЗК-08).

2) спеціальних компетентностей:

- здатність використовувати категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної політичної науки (СК-01);
- здатність описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах (СК-03);
- здатність застосовувати інструментарій нормативної та емпіричної політичної теорії, політичної методології, порівняльної та прикладної політології, міжнародних та глобальних студій у фаховій діяльності (СК-04);
- здатність аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування (СК-05);
- здатність аналізувати публічну політику на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні (СК-06);
- здатність аналізувати проблеми у сфері національної безпеки, здійснювати моніторинг соціально-політичної стабільності у прикордонних регіонах (СК-10).

Крім того, вивчення вказаної вибіркової навчальної дисципліни дозволить здобувачу вищої освіти у подальшому орієнтуватися в проблематиці основних тенденцій розвитку сучасних регіональних партій та рухів; використовувати отримані знання при вирішенні професійних завдань; вміти давати оцінку впливовості регіональних партій; готувати повідомлення, виступи, наукові статті на вказану проблематику.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «**Регіональні партії, рухи і групи впливу**» є опанування таких обов'язкових компонент (ОК) освітньої програми (ОП):

ОК05	Історія зарубіжних політичних вчень
ОК08	Політична географія і геополітика
ОК09	Вступ до спеціальності
ОК17	Політичні системи сучасності
ОК19	Теорія політичних партій і партійних систем

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «Політологія», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (РН):

Програмні результати навчання	Шифр РН
Вміти використовувати базовий категорійно-понятійний та аналітично- дослідницький апарат сучасної політичної науки	РН-08
Вміти описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах	РН-10
Вміти аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування	РН-12
Вміти аналізувати публічну політику на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні	РН-13
Знати теоретичні, методологічні та практичні аспекти здійснення аналізу соціально-політичної стабільності у прикордонних регіонах	РН-17

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Регіональні партії, рухи і групи впливу»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр РН
знати об'єкт, предмет вивчення дисципліни та методологію, яка використовується в політичній науці для вивчення регіональних суспільно-політичних процесів; розуміти зміст основних категорій дисципліни (регіон, регіоналізм, політична партія, соціально-політичний поділ тощо); розуміти причини виникнення регіональних партій, рухів і груп впливу у різних регіонах та країнах, нормативно-правову основу та політичні мотиви їх функціонування.	РН-08
пояснювати й оцінювати, а також орієнтуватися у проблематиці основних тенденцій розвитку регіональних партій, рухів і груп впливу у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах	РН-10
аналізувати особливості функціонування регіональних партій, рухів і груп впливу в різних країнах світу та різних контекстах їх функціонування, а також причини виникнення та особливості їх регіонального впливу в Україні.	РН-12
застосовувати отримані знання з метою всебічного аналізу публічної політики на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні, впливу на неї регіональних партій та рухів	РН-13
оцінювати впливовість регіональних партій, рухів і груп впливу у різних країнах з метою всебічного аналізу соціально-політичної стабільності у прикордонних регіонах, зокрема в Україні	РН-17

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

- залік;
- аналітичне есе;
- аналітичний реферат;
- презентація аналітичного реферату;
- виступ на семінарських заняттях;
- поточне опитування.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: поточне опитування, виступ на семінарських заняттях, участь у обговореннях лекційного матеріалу і дискусіях, самостійна робота студентів, виконання індивідуальної роботи студента, написання аналітичного есе.

Форма модульного контролю: письмова контрольна робота.

Форма підсумкового семестрового контролю: усний залік.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота				Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4		
5	5	5+5	5+5+20	50	100

T1, T2... - теми

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота			Модульна контрольна робота	Сума
T5	T6	T7		
5+5	5+5	5+5+5+15	50	100

T5, T6... - теми

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні (семінарські) заняття	6	30	6	30
Аналітичне есе	1	20		
Аналітичний реферат			1	15
Презентація аналітичного реферату			1	5
Модульна контрольна робота	1	50	1	50
Разом		100		100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи.

Мінімальний поріг для допуску до модульної контрольної роботи становить 10 балів. Модульна контрольна робота складається з трьох запитань описово-аналітичного характеру.

Перше запитання покликане оцінити знання з тематичної проблематики відповідного модулю, яка надавалася на лекціях і обговорювалася на семінарських заняттях. Залежно від обсягу, послідовності викладу і орієнтуванні у тематичному матеріалі, перше запитання модульної контрольної роботи максимально може бути оцінене у 10 балів.

Друге запитання має на меті оцінити розуміння основних тенденцій розвитку сучасних регіональних партій, рухів і груп впливу у конкретних країнах Західної та Центрально-Східної Європи та в Україні. Залежно від послідовності викладу і орієнтуванні у тематичному матеріалі, друге запитання модульної контрольної роботи максимально може бути оцінене у 15 балів.

Третє питання модульної контрольної роботи має творчо-аналітичний характер. Залежно від обґрунтованості аргументів і суб'єктивних висновків студента з визначеної проблематики, третє запитання модульної контрольної роботи максимально може бути оцінене у 25 балів.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю.

Відповідно до «*Положення про порядок та методичку проведення семестрових (курсівих) екзаменів і заліків в Ужгородському національному університеті*» (затверджено Наказом Ректора ДВНЗ «УжНУ» № 698/01-17 від 08.05.2015 р.), знання студентів оцінюється як з теоретичної, так і з практичної підготовки за такими критеріями:

оцінку «відмінно» (90-100 балів, А) заслуговує студент, який:

- всебічно і глибоко володіє навчально-програмовим матеріалом;
- вміє самостійно виконувати завдання, передбачені програмою, використовує набуті знання і вміння у нестандартних ситуаціях;
- засвоїв основну і ознайомлений з додатковою літературою, яка рекомендована програмою;
- засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни та усвідомлює їх значення для професії, яку він набуває;
- вільно висловлює власні думки, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особистісну позицію;
- самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, виявив творчі здібності і використовує їх при вивченні навчально-програмового матеріалу, проявив нахил до наукової роботи.

оцінку «добре» (82-89 балів, В) – заслуговує студент, який:

- повністю опанував і вільно (самостійно) володіє навчально-програмовим матеріалом, в тому числі застосовує його на практиці, має системні знання в достатньому обсязі відповідно до навчально-програмового матеріалу, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях;
- має здатність до самостійного пошуку інформації, а також до аналізу, постановки і розв'язування проблем професійного спрямування;
- під час відповіді допустив деякі неточності, які самостійно виправив, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу;

оцінку «добре» (74-81 бал, С) заслуговує студент, який:

- в цілому навчальну програму засвоїв, але відповідає на екзамені з певною кількістю помилок;
- вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати на практиці, контролювати власну діяльність;
- опанував навчально-програмовий матеріал, успішно виконав завдання, передбачені програмою, засвоїв основну літературу, яка рекомендована програмою;

оцінку «задовільно» (64-73 бали, D) – заслуговує студент, який:

- знає основний навчально-програмовий матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії;

- виконує завдання непогано, але зі значною кількістю помилок;
- ознайомлений з основною літературою, яка рекомендована програмою;
- допускає на заняттях чи екзамені помилки при виконанні завдань, але під керівництвом викладача знаходить шляхи їх усунення.

оцінку «задовільно» (60-63 бали, E) – заслуговує студент, який:

- володіє основним навчально-програмовим матеріалом в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, а виконання завдань задовольняє мінімальні критерії. Знання мають репродуктивний характер.

оцінка «незадовільно» (35-59 балів, FX) – виставляється студенту, який:

виявив суттєві прогалини в знаннях основного програмового матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань.

оцінка «незадовільно» (35 балів, F) – виставляється студенту заочної форми навчання, який:

- володіє навчальним матеріалом тільки на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів або не володіє зовсім;
- допускає грубі помилки при виконанні завдань, передбачених програмою;
- не може продовжувати навчання і не готовий до професійної діяльності після закінчення університету без повторного вивчення даної дисципліни.

При виставленні оцінки враховуються результати навчальної роботи студента протягом семестру.

Таблиця відповідності оцінок за різними шкалами

Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		диференційована	недиференційована
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	незараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	незараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

5.1. Зміст навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1

Тема 1. Теоретико-методологічні основи дослідження регіональних суспільно-політичних процесів.

Предмет вивчення і методи дослідження регіональних політичних партій і рухів. Основні теоретичні підходи в трактуванні предметного поля та категоріальний апарат дослідження. Предмет і принципи регіональних політичних досліджень. Процеси регіоналізації і глобалізації. Регіоналізація як протипага глобалізації.

Регіон як базова одиниця дослідження. Основні підходи до його трактування. Регіоналізм та основні підходи до його визначення. Класифікація регіоналізму. Регіоналізм та регіоналізація: спільне і відмінне. Регіоналізм і регіональна політика.

Роль громадських організацій та рухів у регіональних суспільно-політичних процесах. Мета діяльності громадських організацій та рухів. Суть та структура громадських організацій та рухів. Функції громадських організацій та рухів. Класифікація громадських об'єднань. Критерії типології громадських організацій та рухів. Регіональна специфіка громадських організацій та рухів.

Особливості стратифікація регіональних суспільно-політичних процесів. Теорія соціополітичних розмежувань С. Ліпсета і Ст. Роккана. Національна та індустріальна революції. Два виміри соціополітичного розмежування.

Тема 2. Соціополітичні поділи та їх вплив на формування регіональних політичних партій, рухів і груп впливу.

Поняття «соціополітичний поділ», його основні характеристики. Індикатори сформованості соціополітичного поділу. Стадії формування соціополітичних поділів. Основні сучасні теоретико-методологічні підходи до трактування соціополітичних поділів.

Чинники політичного протистояння в країнах Західної Європи, ЦСЄ та України. Загальна характеристика основних соціополітичних розмежувань в Західній Європі, посткомуністичних країнах Центрально-Східної Європи та Україні. «Класичні поділи» Західної Європи. Характерні особливості «нових» соціополітичних розмежувань Центрально-Східної Європи. Ключові відмінності у політичних розмежуваннях у Центральній та Східній Європі на відміну від Західної Європи. Особливості проявів соціально-політичних розмежувань в Україні.

Тема 3. Регіональні партії, рухи і групи впливу в країнах Західної Європи.

Типи партій, рухів і груп впливу у країнах Західної Європи. Партії масових демократичних рухів. Партії залишки комуністичних партій. Відновлені довоєнні партії. Етнічні партії. Партії нових соціальних цінностей. Розквіт правих партій. Екзотичні партії.

Етнічна фрагментація країн Західної Європи. Етнічні/націоналістичні партії в країнах Західної Європи: в Сполученому Королівстві національні партії Шотландії та Уельсу, фламандські та франкофонні націоналістичні партії Бельгії, партія Північна Ліга в Італії.

Тема 4. Регіональні партії, рухи і групи впливу в країнах Центрально-Східної Європи.

Етнічна характеристика країн Центрально-Східної Європи. Групи проблемних країн у відносинах титульної нації і національних меншин: 1) Латвія і Естонія – проблеми з російською меншиною; 2) Румунія та Словаччина – проблеми з угорською меншиною; 3) Болгарія – проблеми з турецькою меншиною; 4) Литва – проблеми з польською меншиною; 5) Болгарія, Словаччина, Румунія та Угорщина – проблеми з ромською меншиною.

Політичні партії, рухи і групи впливу як виразники інтересів компактно проживаючих меншин. Етнічні/націоналістичні партії у країнах Центрально-Східної Європи.

МОДУЛЬ 2

Тема 5. Інституціалізація соціополітичних розмежувань в незалежній Україні.

Інституціалізація соціополітичних розмежувань в незалежній Україні. Соціополітичні розмежування на територіальній основі: стадії становлення та вияви. Чинники формування соціополітичного поділу на територіальній основі (історичний, етнолінгвістичний, релігійний, економічний, зовнішньополітичний, внутрішньополітичний).

Основні небезпеки і загрози національній безпеці України у контексті інституціалізації соціополітичних розмежувань.

Тема 6. Вплив електоральних циклів в Україні на розвиток регіональних партійних структур.

Електоральна карта України. Електоральні пояси в Україні. Електоральні цикли української партійної системи. Регіональна ідентичність та політична культура як основа електорального вибору.

Регіональне структурування української партійної системи. Основні чинники електорального розмежування в Україні. Вплив парламентських виборів на формування регіональних політичних партій. Регіоналізація впливу кандидатів та партій під час президентських та парламентських виборів незалежної України.

Тема 7. Особливості інституціалізації та функціонування регіональних партій, рухів і груп впливу на Закарпатті.

Історичні особливості формування Закарпаття як етнокультурного регіону. Досвід перебування у складі різних держав. Особливості регіональної ідентифікації, менталітету, історичної пам'яті. Мовно-лінгвістичні, релігійні та культурні особливості регіону.

Проблема політизації етнічності та конфліктний потенціал на Закарпатті. Автономістські тенденції на Закарпатті. «Русинське питання». Регіональні партії, рухи і групи впливу на Закарпатті. Електоральні особливості виборчого процесу на Закарпатті, досвід парламентських, президентських та місцевих виборів.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання: денна					
	Усього	у тому числі				
		лекції	практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота
Модуль 1						
Тема 1. Теоретико-методологічні основи дослідження регіональних суспільно-політичних процесів	13	4	2			7
Тема 2. Соціополітичні поділи та їх вплив на формування регіональних політичних партій, рухів і груп впливу	13	4	2			7
Тема 3. Регіональні партії, рухи і групи впливу в країнах Західної Європи	17	4	4			9
Тема 4. Регіональні партії, рухи і групи впливу в країнах Центрально-Східної Європи	17	4	4			9
Модульна контрольна робота	2	2				
Разом за модуль	62	18	12			32
Модуль 2						
Тема 5. Інституціоналізація соціополітичних розмежувань в незалежній Україні	16	4	4			8
Тема 6. Вплив електоральних циклів в Україні на розвиток регіональних партійних структур	20	6	4			10
Тема 7. Особливості інституціоналізації та функціонування регіональних партій, рухів і груп впливу на Закарпатті	20	4	6			10
Модульна контрольна робота	2	2				
Разом за модуль	58	16	14			28
Разом за семестр	120	34	26			60

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання: заочна					
	Усього	у тому числі				
лекції		практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота	
Модуль 1						
Тема 1. Теоретико-методологічні основи дослідження регіональних суспільно-політичних процесів	14	1				13
Тема 2. Соціополітичні поділи та їх вплив на формування регіональних політичних партій, рухів і груп впливу	14	1				13
Тема 3. Регіональні партії, рухи і групи впливу в країнах Західної Європи	18	2				16
Тема 4. Регіональні партії, рухи і групи впливу в країнах Центрально-Східної Європи	18	2				16
Тема 5. Інституціоналізація соціополітичних розмежувань в незалежній Україні	16	2				14
Тема 6. Вплив електоральних циклів в Україні на розвиток регіональних партійних структур	20	2	2			16
Тема 7. Особливості інституціоналізації та функціонування регіональних партій, рухів і груп впливу на Закарпатті	18		2			16
Модульна контрольна робота	2	2				
Разом за модуль	120	12	4			104
Разом за семестр	120	12	4			104

6.3. Теми практичних (семінарських, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми		
		денна	заочна
1	Теоретико-методологічні основи дослідження регіональних суспільно-політичних процесів	2	
2	Соціополітичні поділи та їх вплив на формування регіональних політичних партій, рухів і груп впливу	2	
3	Регіональні партії, рухи і групи впливу в країнах Західної Європи	4	
4	Регіональні партії, рухи і групи впливу в країнах Центрально-Східної Європи	4	
5	Інституціоналізація соціополітичних розмежувань в незалежній Україні	4	
6	Вплив електоральних циклів в Україні на розвиток регіональних партійних структур	4	2
7	Особливості інституціоналізації та функціонування регіональних партій, рухів і груп впливу на Закарпатті	4	2
8	Презентація результатів виконаної індивідуальної роботи студента	2	
Разом		26	4

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Теоретико-методологічні основи дослідження регіональних суспільно-політичних процесів	7	13
2	Соціополітичні поділи та їх вплив на формування регіональних політичних партій, рухів і груп впливу	7	13
3	Регіональні партії, рухи і групи впливу в країнах Західної Європи	9	16
4	Регіональні партії, рухи і групи впливу в країнах Центрально-Східної Європи	9	16
5	Інституціоналізація соціополітичних розмежувань в незалежній Україні	8	14
6	Вплив електоральних циклів в Україні на розвиток регіональних партійних структур	10	16
7	Особливості інституціоналізації та функціонування регіональних партій, рухів і груп впливу на Закарпатті	10	16
	Разом	60	104

6.5. Індивідуальне завдання

Індивідуальне завдання з навчальної дисципліни «**Регіональні партії, рухи і групи впливу**» носить самостійний характер виконання окреслених завдань і тематично охоплює загальне змістовне навантаження з навчального курсу.

Індивідуальне завдання студента до 1 модулю включає написання **аналітичного есе на тему «Існування партій, рухів чи груп впливу, що виражають інтереси національних меншин, провокує сепаратистські рухи чи, навпаки, є потрібним елементом у політичній системі поліетнічних країн?»**. Індивідуальне завдання може бути оцінене максимально у 20 балів.

Індивідуальне завдання студента до 2 модулю включає підготовку **аналітичного реферату** за визначеною темою. Індивідуальне завдання може бути оцінене максимально у 20 балів, де у 15 балів оцінюється виконання завдання, а ще у 5 балів – його презентація на окремо відведеному для цього практичному занятті.

Аналітичний реферат на тему «Аналіз регіональної партійної структури в Україні (на прикладі однієї з областей України)». Виконання завдання передбачає наступну логічну структуру викладу інформації (розділи):

1. Загальна характеристика області (к-ть жителів, виборців, мова, національний склад, зайнятість населення тощо).
2. Коротка електоральна історія.
3. Аналіз попередніх місцевих виборів.
4. Результати виборів у обласну, районні та міські ради.
5. Політичне структурування за результатами парламентських виборів.
6. Основні політичні актори на місцевих виборах: агітація, електоральний потенціал.
7. Наявність і особливості функціонування регіональних партій, рухів і груп впливу.
8. Висновки щодо особливостей партійної структури.

Обов'язковими складовими частинами оформлення реферату є титульний аркуш, зміст, основна частина і список використаних джерел. Регіони у самостійних роботах студентів не повинні повторюватися.

7. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Бородінов В.Д. Етнополітологія: навчальний посібник. Донецьк, 2008. 396 с.
2. Дністрянський М. Етнополітична географія України: проблеми теорії, методології, практики : монографія. Львів: Літопис; Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2006. 490 с.
3. Долішній М.І. Регіональна політика на рубежі ХХ-ХХІ століть: нові пріоритети. Київ: Наук. думка, 2006. 512 с.
4. Етнополітичні процеси в Україні: регіональні особливості : монографія / М. Панчук та ін. Київ : Ін-т політичних і етнонаціональних досліджень ім. І.Ф. Кураса НАН України, 2011. 396 с.
5. Жук П., Мазур Н. та ін. Етнополітична карта світу ХХІ століття. Вид-во «Мандрівець», 2000. 240 с.
6. Кривицька О. В. Демаркаційні лінії в етнополітичному просторі України : монографія. Київ : ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2015. 328 с.
7. Нагорна Л.П. Національна ідентичність в Україні. Київ: ІПіЕНД, 2002. 272 с.
8. Національні меншини України у ХХ столітті: політико-правовий аспект / М. Панчук. (кер.), В. Войналович, О. Галенко та ін; Інститут політичних і етнонаціональних досліджень НАН України. Київ : ІПіЕНД, 2000. 356 с.
9. Обушний М., Примуш М., Шведа Ю. Партологія: Навчальний посібник / За ред.. М. І. Обушного. Київ: Арістей, 2006. 432 с.
10. Осадчий Ю.Г. Політологія. Курс лекцій. Суми, 2011. 214 с.
11. Примуш М. Політичні партії: історія та теорія. Навчальний посібник. Київ: «Видавничий дім «Професіонал», 2008. 416 с.
12. Регіональний вимір суспільно-політичних процесів в Україні / за ред. В. С. Крисаченка. Київ : Знання України, 2005. 792 с. URL: www.niss.gov.ua/book/Krysachenko/7-5-Ukr_Socium.pdf
13. Регіональний портрет України / С. Горобишина (уклад.) та ін. Київ: УНЦПД, 2003. 335 с.
14. Степико М. Т. Українська ідентичність: феномен і засади формування : монографія. Київ : НІСД, 2011. 336 с.
15. Татаренко Т. Регіональний фактор у політичному житті України : монографія. Луганськ: Вид. "СНУ ім. В. Даля". 2005. 416 с.
16. Шведа Ю. Теорія політичних партій та партійних систем: Навч. посібник. Львів: Тріада плюс, 2004. 528 с.

Допоміжна література

1. Бекешкіна І. Партійні ідентифікації та партійні преференції як характеристики політичної свідомості // Соціальні виміри суспільства. К: Іс НАНУ, 2001. Вип. 5. С. 41–56.
2. Бичек М.В. Конфліктобезпечні регіони Європи. URL: <http://www.universum.kiev.ua/index.php/2009-09-18-12-57-46/2013-01-31-11-57-35/87-2013-03-02-12-54-52.html>
3. Бортніков В. "Розмежування" в Україні в контексті ціннісної ідентифікації населення // Політичний менеджмент. 2007. № 1(22). С. 36–47. URL: <http://www.politik.org.ua/vid/magcontent.php3?m=1&n=67&c=1529>
4. Брусилівська О. Ідеологічна трансформація країн Південно-Східної Європи: наростання націоналістичної хвилі? // Політичний менеджмент. 2011. № 3. С. 130-138.
5. Бунь В. Соціополітичні поділи як детермінанти електорального вибору : суть та основні теорії // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія : Політологія, Соціологія, Філософія. 2009. Вип. 12. С. 79-83.
6. Василькова Є. Регіоналізм та регіоналізація: поняття, дефінітивне визначення та співвідношення // Часопис Київського університету права. 2012. Вип. 4. С. 110-114.
7. Возняк Т. Проблеми регіонального розвитку України і творення єдиної української політичної нації // Національна безпека і оборона. 2006. № 1 (73). С. 51–55.
8. Вонсович С.Г. Реверсивний вектор транзиту в контексті соціополітичних поділів // Філософія і політологія в контексті сучасної культури. 2013. Вип. 6 (4). С. 45-49.
9. Герасіна Л.М. Методологія і праксеологія досліджень політичних процесів // Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого». № 2 (33). 2017. С. 16-28.

10. Глівинський А.О. Соціально-політичні розмежування і розвиток партійної системи в Україні : автореф. дис. ...канд. політ. наук : 23.00.02. Дніпропетровськ, 2010. 18 с.
11. Голуб'як Н. Р. Парадигма «нового регіоналізму» та європейської регіоналізації // Актуальні проблеми філософії та соціології : наук.-практ. журнал. 2015. Вип. 4. С. 45-49.
12. Горбатенко В. П. Еволюція політичних партій від кадрових і масових до картельних і новітніх // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 22. Політичні науки та методика викладання соціально-політичних дисциплін. Випуск 20. 2016. С. 49-55.
13. Грицак Я., Черниш Н., Маланчук О. Історія двох міст: Львів і Донецьк у порівняльній перспективі // Львів-Донецьк: соціальні ідентичності в сучасній Україні [Спеціальний випуск часопису "Україна модерна"]. Київ–Львів: "Критика", 2007. 355 с.
14. Етнополітичний розвиток України: досвід, проблеми, перспективи / І. Ф. Курас, Л. Нагорна, Ю. Шаповал та ін.; НАН України, Інститут національних відносин і політології. К., 1997. 211 с.
15. Забродін С. Соціально-політичні розмежування в українському суспільстві та електоральний попит // Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого». Вип. № 3 (30). 2016. С. 268-271.
16. Закарпаття 1919 – 2009 років: історія, політика, культура / україномовний варіант українсько-угорського видання / Під. Ред.. М. Вегеша, Ч. Фединець; [Редколегія: Ю. Остапець, Р. Офіцинський, Л. Сорко, М. Токар; Відп. за випуск М. Токар]. Ужгород: Поліграфцентр «Ліра», 2010. 720 с.
17. Закарпаття як етнокультурний регіон. Особливості регіональної ідентифікації, менталітету, історичної пам'яті. Національний склад та демографічна ситуація в регіоні. URL: <https://studopedia.org/5-2810.html>
18. Зварич І. Вплив регіоналізму на політизацію етнічності // Сучасна українська політика: політики і політологи про неї [Спецвипуск: Політичні технології]. К.: Український центр політичного менеджменту, 2008. С. 119–135. URL: <http://www.politik.org.ua/vid/bookscontent.php3?b=25&c=675>
19. Ідентичність громадян України: Спільне і відмінне // Національна безпека і оборона. 2006. № 7. С. 3–23. URL: http://www.razumkov.org.ua/ukr/files/category_journal/NSD79_ukr.pdf
20. Кармазіна М. Регіональні політичні партії в Україні (1991 – початок 2018 рр.) // Наукові записки ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України. 2018. Вип. 1 (93). С. 3-54.
21. Кваша О. Політична культура в контексті регіональної політики // Гілея. Історичні науки. Філософські науки. Політичні науки: Наук. вісник: зб. наук. праць. К. : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2009. Вип. 23. С. 408–416. URL: www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Gileya/2009_23/.../P6.pdf
22. Ключкович А. Електоральне структурування території України: основні регіони, фактори та етапи // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Політологія. Соціологія. Філософія. Випуск 17. 2014. С. 50-59.
23. Козак Т. Європейська інтеграція та проблеми регіонів: Навчальний посібник. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2008. 236 с.
24. Козак Т.М. Зміст та співвідношення понять "регіон", "регіоналізація" та "регіоналізм" // Вісник Львівського національного університету. Сер. "Міжнародні відносини". Львів, 1999. Вип. 1. С.445–450.
25. Козак Т.М. Регіоналізм та внутрішньодержавна регіоналізація в Сполученому Королівстві Великої Британії та Північної Ірландії : автореф. дис. ...канд. політ. наук : 23.00.02. Львів, 2003. 19 с.
26. Колодій А. Міжрегіональні поділи в Україні і деякі принципи публічного врядування // Будуємо нову Україну : збірник конференції (26-27 листопада 2014 р., м. Київ) / упоряд. Ярошенко Т.О ; Українське Фулбуртівське коло. Київ : Видавничий дім "Києво-Могилянська академія", 2015 URL: <http://political-studies.com/?p=1231>
27. Колодій А. Український регіоналізм як стан культурно-політичної поляризованості // Агора. Україна – регіональний вимір. Випуск 3. К. : СтилоС. 2006. С. 69–91.
28. Кривицька О.В. Регіональні модифікації полікультурних відмінностей України // Наукові записки. Курасівські читання – 2005 / Інститут політичних і етнонаціональних досліджень НАН України. К., 2006. Вип. 30. Кн. 1. С.248–263.
29. Круглашов А. Регіони в політиці та наукових дослідженнях // Політологічні та соціологічні студії. Збірник наукових праць. Чернівці: Букрек, 2010. 576 с.
30. Куценко Є. Регіональна диференціація електорального простору України: аспект виборчих технологій // ІПіЕНД ім. І.Ф. Кураса. Вип. 2 (76). С. 209-223.

31. Куценко Є. Соціально-політичний поділ сучасного політичного простору України: регіональний аспект // *ІПіЕНД ім. І.Ф. Кураса*. Вип. 6 (68). С. 187-197.
32. Маковський С.О. «Регіон», «регіоналізм», «регіоналізація» в європейському контексті: у пошуку оптимальної наукової дефініції // *Актуальні проблеми міжнародних відносин*. Випуск 118 (частина I). 2014. С. 35-50.
33. Манайло-Приходько Р.Ю., Остапець Ю.О. Регіональний вимір розвитку та функціонування партійної системи України: монографія. Ужгород: Вид-во «Рік-У», 2020. 388 с.
34. Матвієнків С.М. Етнополітична регіоналізація сучасної України // *Панорама політологічних студій: Науковий вісник Рівненського державного гуманітарного університету*. Рівне: РДГУ, 2013. Вип. 11. С. 207-214.
35. Мосенцева Т.С. Трансляція соціальних кліважів в ідеологічні виміри партійної системи: західноєвропейський і український варіанти // *Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна "Питання політології"*. 2005. № 702. С. 61–66.
36. Остапець Ю. Особливості формування та еволюції партійної структури Закарпатської області (1991 – 2015 рр.) // *Грані*. 2016. Том 19 (№ 7). С. 96-102.
37. Павленко Р., Вітер О. Різниця ціннісних орієнтацій у регіонах України: як подолати проблему "розколу" // *Регіональна політика України: формування соціогуманітарних пріоритетів розвитку*. К. : УНЦПД, 2006. С.99–121.
38. Панченко Т. Політична регіоналістика в системі регіональних і політичних дисциплін: огляд концептуальних підходів // *Наукові записки ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України*. Вип. 44. С.47-56.
39. Партійна система України до і після Майдану: зміни, тенденції розвитку, суспільні запити (Аналітична доповідь Центру Разумкова) // *Національна безпека і оборона*. 2015. № 6-7 (155-156). 138 с.
40. Партійна система України після 2019 року: ключові особливості та перспективи подальшого розвитку / Центр Разумкова; : Ю. Якименко (шеф-редактор), В. Замятін (керівник проекту), А. Биченко, М. Міщенко, О. Розумний, А. Стецьків. Київ, 2020. 104 с.
41. Попович Б. Вплив соціальних розмежувань на формування партійних систем за концепцією С. Ліпсета і С. Роккана // *Науковий вісник Ужгородського університету*. Серія: Політологія, соціологія, філософія. 2007. С. 201–212.
42. Попович Б. Етномовне соціальне розмежування як фактор формування партій національних меншин в Україні // *Науковий вісник Ужгородського університету*. Серія: Політологія, соціологія, філософія. 2010. № 15. С. 94–99.
43. Розвиток України в регіональній перспективі: політичні, економічні, соціальні проблеми регіоналізації. К. : "Стилос", 2002. 409 с.
44. Романюк А. С. Порівняльний аналіз політичних інститутів країн Західної Європи: Монографія. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2007. 391 с.
45. Сліпецька Ю. Закарпаття: конфліктний потенціал у контексті соціополітичного розмежування в Україні // *Філософія і політологія в контексті сучасної культури*. 2012. Вип. 4 (3). С. 143-149.
46. Сліпецька Ю. Особливості соціополітичних розмежувань у посткомуністичних країнах Центральної та Східної Європи // *Вісник Ужгородського національного університету*. 2009. № 13. С. 153–157.
47. Сліпецька Ю. Соціополітичні розмежування: теоретико-методологічний та порівняльний аспекти (на прикладі країн Центрально-Східної Європи) // *Грані*. 2015. № 11/1 (127). С. 70-75.
48. Сліпецька Ю.М. Соціополітичний поділ на територіальній основі в Україні: стан та перспективи трансформації : дис. на здоб... канд.політ.н. за спец. 23.00.02. Львів, 2011. URL: <https://mydisser.com/ua/catalog/view/247/249/12966.html>.
49. Сокирка Ю. Поняття регіону та регіоналізму у теорії соціополітичного поділу на територіальній основі // *Вісник Львівського університету*. Серія: філософсько-політологічні студії. 2010. № 1. С. 125–131. URL: http://www.franko.lviv.ua/faculty/Phil/visnyk_fil_pol_1.doc
50. Сокирка Ю. Регіональний фактор у політичному процесі України // *Регіональний вимір політичного процесу в Україні у 2007 році : матеріали міжрегіональної науково-практичної конференції (Львів, 10 листопада 2007 р.)*. Львів: Генеза, 2007. 132 с. URL: <http://postua.info/news.php?nid=3>
51. Сокирка Ю. Теоретико-методологічні основи аналізу соціополітичного поділу: поняття і види // *Освіта регіону*. 2009. №3. С. 20–24.

52. Трансформація партійної системи: український досвід у європейському контексті / За ред. Ю. Якименка. Київ: Центр Разумкова, 2017. 428 с.
53. Угрин Л. Вплив регіональних ідентичностей на політичний процес в Україні URL: westukr.itgo.com/cpd_conf_07_1.html
54. Ушакова Ж. Основні підходи до дослідження регіоналізму як об'єктивного процесу сучасної світової політики // Гілея (науковий вісник): Збірник наукових праць. К., 2009. Вип.19. С. 317-324.
55. Шведа Ю. Політичні партії у виборах: теорія і практика виборчої кампанії: нав.-мет. посіб.. Київ: Знання, 2012. 373 с.
56. Шкляр Л.Є. Нація в умовах "розколотої цивілізації" // Еліти і цивілізаційні процеси формування націй. К.: ТОВ. УВПК " Екс ОБ", 2006. С.207-220.
57. Якименко Ю. Еволюція партійної системи України: особливості аналізу та основні етапи. - Політологічний вісник. № 52. 2011. с. 229-237.
58. Якушик В.М. Лінії політичного і культурно-цивілізаційного розмежування в сучасній Україні // Наукові записки. Курасівські читання – 2005. К., 2006. Вип. 30. Кн. 1. С.378–388.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. «Ізборник» — Історія України IX-XVIII ст. Першоджерела та інтерпретації. Розділ «Політологія». URL: <http://litopys.org.ua/>
2. Бібліотека політолога. URL: <http://politics.ellib.org.ua/>
3. Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса. URL: <http://www.nas.gov.ua/UA/Org/Pages/default.aspx?OrgID=0000290>
4. Національний Інститут стратегічних досліджень при Президентові України. URL: <http://www.niss.gov.ua/>
5. Соціологічна група «Рейтинг» (Rating Group Ukraine). URL: <http://ratinggroup.ua/about.html>
6. Український центр економічних і політичних досліджень імені Олександра Разумкова. URL: <http://www.razumkov.org.ua/ukr/index.php>
7. Українські підручники онлайн : Політологія. URL: <http://pidruchniki.ws/politologiya/>
8. Фонд Демократичні ініціативи імені Ілька Кучеріва. URL: <https://dif.org.ua/>
9. Центр соціологічних і політичних досліджень та технологій "СОЦІОПОЛІС". URL: <http://sociopolis.com.ua/Sociopolis/About/>

**Результати перегляду
робочої програми навчальної дисципліни**

Робоча програма перезатверджена на 2024/2025 н.р. без змін; зі змінами (Додаток 1).
(потрібно підкреслити)

протокол № 10 від « 27 » червня 20 24 р. Завідувач кафедри [підпис] Кимоків С.М.
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___/20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібно підкреслити)

протокол № ___ від « ___ » _____ 20 ___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___/20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібно підкреслити)

протокол № ___ від « ___ » _____ 20 ___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___/20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібно підкреслити)

протокол № ___ від « ___ » _____ 20 ___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

ЗМІНИ ДО РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**РЕГІОНАЛЬНІ ПАРТІЇ, РУХИ І ГРУПИ ВПЛИВУ**

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	052 Політологія
Освітня програма	Політологія
Статус дисципліни	вибіркова
Мова навчання	українська

Розробник: Червеняк К.Т., кандидат політичних наук, доцент кафедри політології і державного управління.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 4	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 120	2-ий	-
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин: для денної форми навчання: 3,3 аудиторних – 60 самостійної роботи студента – 60	1-ий	-
	Лекції:	
	34	-
	Практичні (семінарські):	
	26	-
Вид підсумкового контролю: залік	Лабораторні:	
	-	-
Форма підсумкового контролю: усна	Самостійна робота:	
	60	-

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

- залік;
- аналітичне есе;
- аналітичний реферат;
- виступ на семінарських заняттях;
- поточне опитування.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: поточне опитування, виступ на семінарських заняттях, участь у обговореннях лекційного матеріалу і дискусіях, самостійна робота студентів, виконання індивідуальної роботи студента, написання аналітичного есе.

Форма модульного контролю: письмова контрольна робота.

Форма підсумкового семестрового контролю: усний залік.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота				Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	50	100
5	5	5+5	5+5+20		

T1, T2... - теми

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота			Модульна контрольна робота	Сума
T5	T6	T7	50	100
5+5	5+5	5+5+20		

T5, T6... - теми

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні (семінарські) заняття	6	30	6	30
Аналітичне есе	1	20		
Аналітичний реферат			1	20
Модульна контрольна робота	1	50	1	50
Разом		100		100

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання: денна					
	Усього	у тому числі				
лекції		практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота	
Модуль 1						
Тема 1. Теоретико-методологічні основи дослідження регіональних суспільно-політичних процесів	13	4	2			7
Тема 2. Соціополітичні поділи та їх вплив на формування регіональних політичних партій, рухів і груп впливу	13	4	2			7
Тема 3. Регіональні партії, рухи і групи впливу в країнах Західної Європи	17	4	4			9
Тема 4. Регіональні партії, рухи і групи впливу в країнах Центрально-Східної Європи	17	4	4			9
Модульна контрольна робота	2	2				
Разом за модуль	62	18	12			32
Модуль 2						
Тема 5. Інституціоналізація соціополітичних розмежувань в незалежній Україні	16	4	4			8
Тема 6. Вплив електоральних циклів в Україні на розвиток регіональних партійних структур	20	6	4			10
Тема 7. Особливості інституціоналізації та функціонування регіональних партій, рухів і груп впливу на Закарпатті	18	4	4			10
Модульна контрольна робота	2	2				
Залік	2		2			
Разом за модуль	58	16	14			28
Разом за семестр	120	34	26			60

6.3. Тематики практичних (семінарських, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	денна
1	Теоретико-методологічні основи дослідження регіональних суспільно-політичних процесів	2
2	Соціополітичні поділи та їх вплив на формування регіональних політичних партій, рухів і груп впливу	2
3	Регіональні партії, рухи і групи впливу в країнах Західної Європи	4
4	Регіональні партії, рухи і групи впливу в країнах Центрально-Східної Європи	4
5	Інституціоналізація соціополітичних розмежувань в незалежній Україні	4
6	Вплив електоральних циклів в Україні на розвиток регіональних партійних структур	4

7	Особливості інституціоналізації та функціонування регіональних партій, рухів і груп впливу на Закарпатті	4
8	Залік	2
Разом		26

6.5. Індивідуальне завдання

Індивідуальне завдання з навчальної дисципліни «**Регіональні партії, рухи і групи впливу**» носить самостійний характер виконання окреслених завдань і тематично охоплює загальне змістовне навантаження з навчального курсу.

Індивідуальне завдання студента до 1 модулю включає написання **аналітичного есе на тему «Існування партій, рухів чи груп впливу, що виражають інтереси національних меншин, провокує сепаратистські рухи чи, навпаки, є потрібним елементом у політичній системі поліетнічних країн?»**. Індивідуальне завдання може бути оцінене максимально у 20 балів.

Індивідуальне завдання студента до 2 модулю включає підготовку **аналітичного реферату** за визначеною темою. Індивідуальне завдання може бути оцінене максимально у 20 балів.

Аналітичний реферат на тему «Аналіз регіональної партійної структури в Україні (на прикладі однієї з областей України)». Виконання завдання передбачає наступну логічну структуру викладу інформації (розділи):

1. Загальна характеристика області (к-ть жителів, виборців, мова, національний склад, зайнятість населення тощо).
2. Коротка електоральна історія.
3. Аналіз попередніх місцевих виборів.
4. Результати виборів у обласну, районні та міські ради.
5. Політичне структурування за результатами парламентських виборів.
6. Основні політичні актори на місцевих виборах: агітація, електоральний потенціал.
7. Наявність і особливості функціонування регіональних партій, рухів і груп впливу.
8. Висновки щодо особливостей партійної структури.

Обов'язковими складовими частинами оформлення реферату є титульний аркуш, зміст, основна частина і список використаних джерел. Регіони у самостійних роботах студентів не повинні повторюватися.